

**Salgótarján Megyei Jogú Város
Polgármestere**

Ikt. szám: 14656-5/2019.

Tájékoztató

Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak 2018. évi ellátásáról

Tisztelt Közgyűlés!

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban Gyvt.) 96. § (6) bekezdése kimondja, hogy a települési önkormányzat a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról minden év május 31-ig átfogó értékelést készít, amelyet meg kell küldeni a gyámhatóságnak. A gyámhatóság az értékelés kézhezvételétől számított 30 napon belül javaslattal élhet a települési önkormányzat felé. Javaslat esetén azokat a települési önkormányzat 60 napon belül érdemben megvizsgálja, és állásfoglalásáról, intézkedéséről tájékoztatja a gyámhatóságot.

A jogszabályban előírtaknak megfelelően a Salgótarján és Térsége Egészségügyi-Szociális Központja, a Polgármesteri Hivatal Hatósági Irodájának, a Humánszolgáltatási és Szervezési Irodájának munkatársai, a Nógrád Megyei Kormányhivatal Salgótarjáni Járási Hivatal Hatósági Főosztály Gyámügyi és Igazságügyi Osztálya a Salgótarjáni Városi Rendőrkapitányság közreműködésével elkészítették a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatok 2018. évi ellátásáról szóló tájékoztatót.

Kérem a Tisztelt Közgyűlést, hogy az 1. melléklet szerinti tájékoztatót vegye tudomásul.

Salgótarján, 2019. május 14.

Fekete Zsolt
polgármester

Tájékoztató

**Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata
gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak
2018. évi ellátásáról**

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban Gyvt.) 96. § (6) bekezdése kimondja, hogy a települési önkormányzat a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról minden év május 31-ig átfogó értékelést készít. Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata a Gyvt.-ben foglalt kötelezettségnek eleget téve, a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatok ellátásában résztvevő szakemberek bevonásával elkészítette beszámolóját.

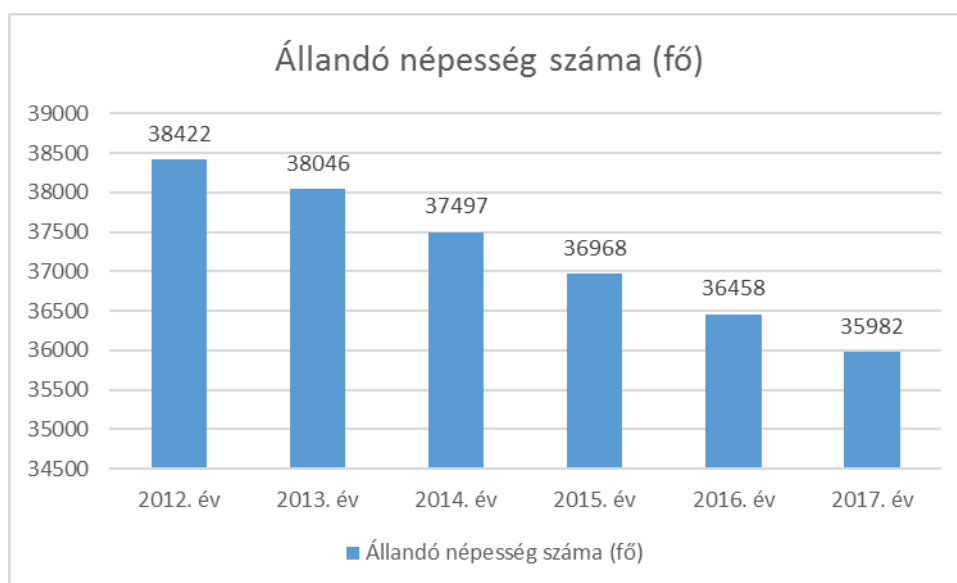
1. Jogszabályi háttér

- A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (Gyvt.)
- A személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások térítési díjáról és az igénylésükhöz felhasználható bizonyítékokról szóló 328/2011. (XII.29.) Korm. rendelet (Gytr.)
- A személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet
- A gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet
- A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (Szt.)
- Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének a szociális ellátásokról szóló 6/2015. (II. 19.) önkormányzati rendelete,
- Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének a Salgótarján és Térsége Önkormányzatainak Társulása által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátásokról, azok igénybevételéről, valamint a fizetendő térítési díjakról szóló 9/2014. (III. 27.) önkormányzati rendelete,
- Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének a helyi járatú tanuló bérlettámogatásáról szóló 21/2014. (X.2.) önkormányzati rendelete.

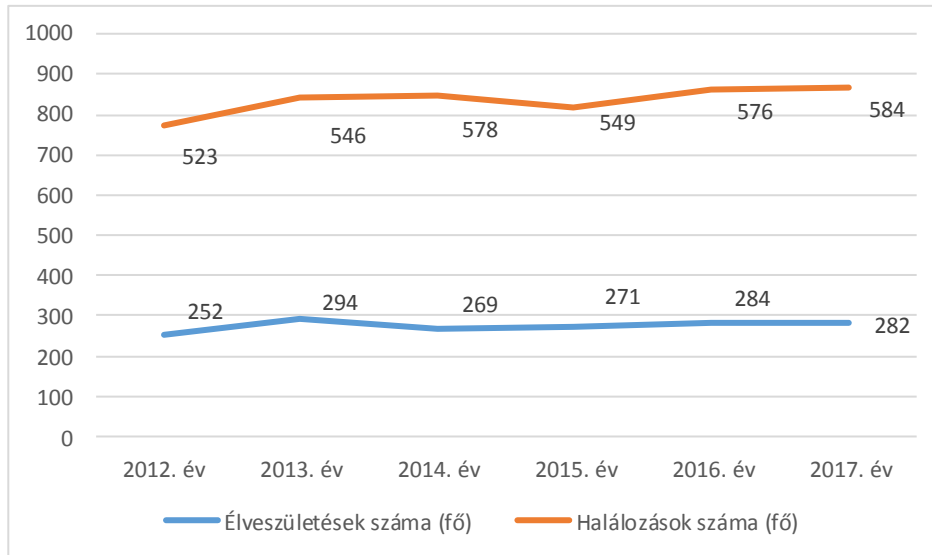
2. Demográfiai adatok

A város lakossága évről-évre csökken, a halálozások száma magasan meghaladja az élveszületések számát, a korosztályos megoszlás az előregedő társadalmat mutatja.

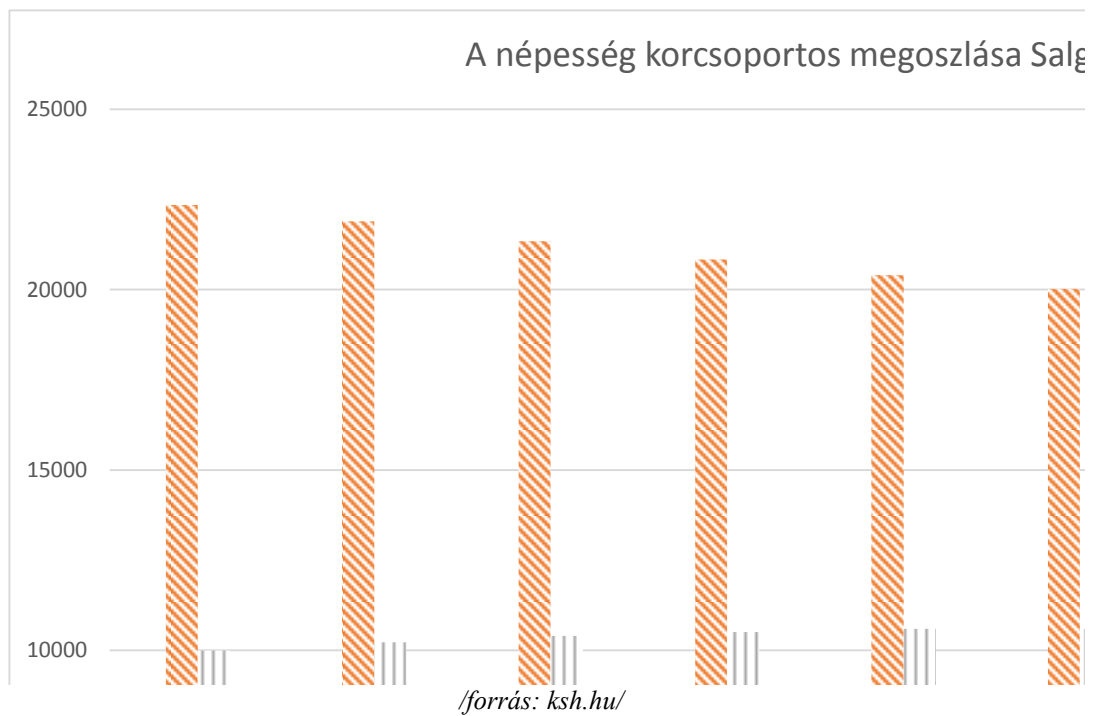
A népesség számának változása Salgótarjánban

/forrás: ksh.hu/

/forrás: ksh.hu/

/forrás: ksh.hu/

3. Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata által nyújtott pénzügyi és természetbeni ellátások

A pénzügyi és természetbeni ellátások célja az, hogy a szociálisan hátrányos helyzetben lévő családokat segítsék annak érdekében, hogy a gyermek családi környezetben történő ellátása biztosított legyen. Az Önkormányzat – a Gyvt-ben foglalt természetbeni ellátásokon túl - Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének a szociális ellátásokról szóló 6/2015. (II. 19.) önkormányzati rendelete, valamint a helyi járási tanulói bérlet-támogatásról szóló 21/2014. (X.2.) önkormányzati rendelete alapján rendkívüli települési támogatást és bérlet-támogatást nyújt.

3.1. Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény, hátrányos/halmozottan hátrányos helyzet megállapítása

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezménnyel, hátrányos/halmozottan hátrányos helyzet megállapításával összefüggő kérelmeket 1 fő gyámügyi ügyintéző és 1 fő szociális referens bírálja el. 2018. december 31-én 1462 fő volt jogosult a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek a gyermekétkeztetést kedvezményesen veheti igénybe, illetve egyéb, természetbeni juttatásokra (pl. ingyenes tankönyv, óvodás és 1-8 osztályig ingyenes étkezés, középiskolában 50%-os kedvezmény) is jogosult. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság esetében a megállapítás gyermekenként történik. A jogosultak minden év augusztusában és novemberében természetbeni támogatásra jogosultak Erzsébet-utalvány formájában. 2017. január 1-jétől változott a támogatás összege: rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosultak esetében alap összegű támogatás: 6.000.- Ft/fő, hátrányos/halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek esetében 6.500.- Ft/fő. A támogatás összegét a központi költségvetés teljes egészében megtéríti.

Augusztus hónap vonatkozásában az igényelt természetbeni támogatás összege: 9.593.000 Ft:

- alapösszegű támogatást 203 fő kiskorú gyermek, 20 fő nagykorú gyermek kapott,
- emelt összegű támogatást 1221 fő kiskorú gyermek, 49 fő nagykorú gyermek kapott.
- Póti igény keretén belül 1 fő kiskorú gyermek részesült támogatásban.

November hónapra igényelt mindösszesen 9.401.500 Ft támogatás az alábbiak szerint oszlott meg:

- alapösszegű támogatást kapott 223 fő kiskorú gyermek, 19 fő nagykorú gyermek,
- emelt összegű támogatásban részesült 1178 fő kiskorú gyermek, 45 fő nagykorú gyermek,
- póti igény keretén belül 2 fő kiskorú gyermek részesült támogatásban.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményhez kapcsolódó hátrányos, illetve a halmozottan hátrányos helyzet megállapításáról hozott döntések száma 2018-ban 1983.

3.2. Gyermekétkeztetés

Természetbeni ellátásként a gyermek életkorának megfelelő gyermekétkeztetést kell biztosítani a gyermeket gondozó szülő, törvényes képviselő vagy nevelésbe vett gyermek esetén a gyermek ellátását biztosító nevelőszülő, gyermekotthon vezetője, illetve az Szt. hatálya alá tartozó ápolást, gondozást nyújtó intézmény vezetője kérelmére

- a bölcsődében, mini bölcsődében,
- az óvodában,
- a nyári napközis otthonban,
- az általános és középiskolai kollégiumban, az itt szervezett externátusi ellátásban,
- az általános iskolai és – ha önkormányzati rendelet kivételével jogszabály másképpen nem rendelkezik – a középfokú iskolai menzai ellátás keretében,
- a fogyatékos gyermekek, tanulók nevelését, oktatását ellátó intézményben és a fogyatékos gyermekek számára nappali ellátást nyújtó, az Szt. hatálya alá tartozó fogyatékosok nappali intézményében.

3.2.1. Intézményi gyermekétkeztetés

Az intézményi gyermekétkeztetést ingyenesen vagy 50%-os normatív kedvezménnyel kell biztosítani a Gyvt-ben meghatározott esetekben a bölcsődei, mini bölcsődei ellátásban, óvodai nevelésben részesülő gyermek, valamint az 1-8. évfolyamon nappali rendszerű oktatásban részesülő tanuló számára.

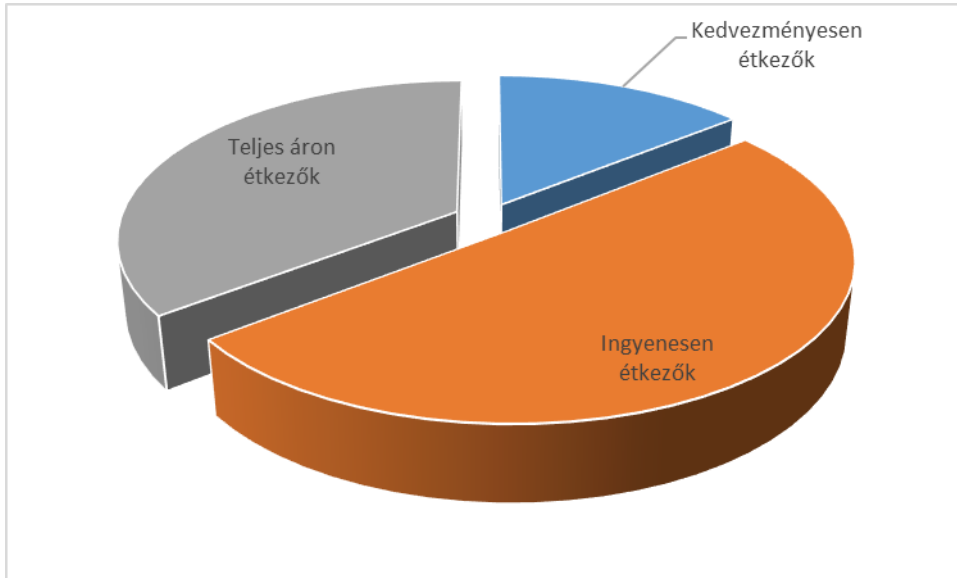
Az intézményes ellátásban részesülő gyermekek számára 2018. évben az étkeztetést – a Salgótarjáni Költségvetési Intézmények Gazdasági Szolgálatán (KIGSZ) keresztül - vásárolt étellemezzel, a Hungast Vital Kft közreműködésével biztosította az önkormányzat.

2018. év során az ingyenes és kedvezményes gyermekétkeztetést (jogcímenként) az alábbi táblázat mutatja be:

Jogcím	Bölcsőde	Óvoda	Ált.iskola	Gimnázium	Szakközép iskola	Szakiskola	Kollégium	Összesen
Kedvezményes étkezés								
3 v több gyermekes családban élő gyermek			188	37	1	0	1	227
Tartósan beteg v. fogyatékkal élő gyermek			84	9	2	6	0	101
Rendszeres gyermekvéd. kedvezményben részesülő gyermek				10	3	1	39	53
Összesen:			272	56	6	7	40	381
Ingyenes étkezés								
Tartósan beteg v. fogyatékkal élő gyermek		33					0	33
Rendszeres gyermekvéd. kedvezményben részesülő gyermek		169	708				27	904
Nevelésbe vették v. utógondozott		1	4	0	3	0	0	8
1 főre jutó jövedelem miatt		323						323
3 v több gyermekes családban élő gyermek		84					1	85
Összesen:		610	712	0	3	0	28	1353
Teljes áron étkezők		58	722	142	5	1	25	953
Összes étkező:		668	1706	198	14	8	93	2687

/Forrás: KIGSZ/

Az alábbi diagram a térítésmentesen, kedvezményes térítési díjjal, illetve a teljes áron étkezők arányát szemlélteti:

/Forrás: KIGSZ/

3.2.2. Szünidei gyermekétkeztetés

2016. január 01-től a szünidei gyermekétkeztetés megszervezése, lebonyolítása új feladatként jelent meg a gyámügyi igazgatásban, melynek előkészítését jegyzői hatáskörben, gyámhatósági eljárás keretén belül 2018. évben is a Hatósági Iroda, a lebonyolítását a KIGSZ végezte.

A déli meleg főétkezés biztosítása három iskolában zajlott, a SÁI Arany János Tagiskolában, a SÁI Bóna Kovács Károly Kollégiumban, és a SÁI Petőfi Sándor Tagiskolában.

2018. tavaszi szünetben 88 adag melegétel került kiosztásra, a nyári szünetben júniusban 2637 adagot, júliusban 7847 adagot, augusztusban 7478 adagot, az őszi szünetben 135, a téli szünetben pedig 96 adagot kaptak a rászorulóknak.

3.3. Tanulói bérlet támogatás

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: törvény) 74.§ (5) bekezdése értelmében a lakóhely, ennek hiányában a tartózkodási hely szerint illetékes települési önkormányzat megtéríti a kötelező felvételt biztosító óvodába való utazás költségeit, továbbá szükség esetén gondoskodik kísérő személyről a gyermek részére, ha az óvoda a településen kívül található, és az óvodába való utaztatást az önkormányzat nem biztosítja. A kötelező felvételt biztosító iskolába való utaztatásról a fenntartó gondoskodik.

Salgótarjánban az egyes városrészek földrajzilag távol helyezkednek el egymástól, de közigazgatási határon belül vannak, ezért az önkormányzat önként vállalt szociális feladatként 2014. évtől biztosítja a helyi járatú tanuló bérlet megvásárlásához a 100 %-os támogatást, ezáltal a kötelező felvételt biztosító iskolába való eljutásukat.

A helyi járatú tanulói bérlet támogatásról szóló 21/2014. (X.2.) önkormányzati rendelet értelmében az önkormányzat 100%-os bérlet támogatásban részesíti azon tanulókat, aki

- Salgótarján megyei jogú város közigazgatási területén lakóhellyel, illetve ennek hiányában tartózkodási hellyel rendelkezik, kivéve a Salgótarjáni Általános Iskola és Kollégiumban kollégiumi tagsági viszonyal rendelkező tanulókat, és
- Salgótarján megyei jogú város közigazgatási területén működő, a Salgótarjáni Tankerületi Központ által fenntartott általános iskola kötelező felvételt biztosító tagintézménnyel tanulói jogviszonyban áll, és
- rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult, és

- d) a lakóhelyétől, illetve tartózkodási helyétől a b) pontban meghatározott tagintézménybe való utazás során helyi vagy helyközi menetrend szerinti közlekedő autóbusszal legalább három megállóhely távolságot kell megtennie, és
- e) nem jogosult a közforgalmú személyszállítási utazási kedvezményekről szóló 85/2007. (IV. 25.) Korm. rendelet szerinti 100 % mértékű utazási kedvezményre.

A tanulói bérletek átadásáról a KIGSZ gondoskodik, minden hónap 5. napjáig.

2018. évi bérlettámogatás

Hónap	Igénybevevő (fő)	Költség (Ft)
január	270	588.600
február	271	590.780
március	269	586.420
április	262	571.160
május	260	566.800
június	243	529.740
szeptember	216	470.880
október	216	470.880
november	221	481.780
december	219	477.420
összesen:		5.334.460

4. Gyermekvédelmi hatósági intézkedések

A gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedések közé tartoznak a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet fennállásának megállapítása, a védelembe vétel. A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet fennállásának megállapítását a Hatósági Iroda végzi. A gyámhivatal Salgótarján vonatkozásában a hatósági intézkedések közül a védelembe vétellel, valamint az iskoláztatási támogatás folyósításának szünetelésével kapcsolatban rendelkezik statisztikai adatokkal, amelyek azt mutatják, hogy a védelembe vételek száma Salgótarjánban 2017. évhez képest nőtt, az ideiglenes hatályú elhelyezések száma csökkent:

Védelembe vettek száma:	121
- Környezeti okok miatt	19
- 50 tanórát meghaladó igazolatlan hiányzás miatt	62
- szülőnek felróható magatartás miatt	22
- gyermeknek felróható magatartás miatt	17
- szabálysértés vagy bűncselekmény miatt	1
Az iskoláztatási támogatás folyósításának szüneteltetésével érintett gyermekek száma:	64
Ideiglenes hatállyal elhelyezettek:	46
Nevelésbe vettek:	36

2018. évben erősödött a városban a drog terjedése a fiatalok között, a különösen veszélyeztetett környezetben élő gyermekek száma növekedett, pl. a Határ úton, ahol mélyszegénységben és minimális komfortértékek alatt élnek.

5. Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások

Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata a törvényben meghatározott személyes gondoskodást nyújtó ellátásait a Salgótarján és Térsége Önkormányzatainak Társulása (a továbbiakban: Társulás) keretében látja el.

5.1. Család- és gyermekjóléti szolgálat

A családsegítés a gyermekjóléti szolgáltatással integráltan - egy szervezeti és szakmai egységben – működik: települési szinten a család- és gyermekjóléti szolgálat, a járási szinten a család- és gyermekjóléti központ keretében. Ennek alapján a család- és gyermekjóléti szolgálat, illetve központ a jelenlegi családsegítés és gyermekjóléti szolgáltatás bázisán, annak erőforrásai hatékonyabb elosztásával, kötelező önkormányzati feladatként jött létre.

A Salgótarján és Térsége Egészségügyi- Szociális Központja (a továbbiakban: Intézmény) a család- és gyermekjóléti szolgáltatást a tárgyévben a térség 29 településén látta el, lefedve ezzel a teljes salgótarjáni járást.

Az Intézmény számára meghatározott feladatoknak és hatásköröknek az Intézmény szakmai szervezeti egységei közötti megosztásáról az intézményegység vezető gondoskodik. Az Intézmény szolgáltatói nyilvántartásba történő bejegyzéssel rendelkezik, szervezeti egységeit intézményegység vezetők irányítják, akiket az intézményvezető bíz meg.

A Család- és Gyermekjóléti Központ feladatait két önálló szakmai egység látja el:

- Család- és Gyermekjóléti Központ
- Család- és Gyermekjóléti Szolgálat

A Család- és Gyermekjóléti Központ szolgáltatásainak biztosításával a szociálisan hátrányos helyzetű, egészségügyi, mentálhigiénés állapotuk, egyéb krízishelyzet miatt segítséget igénylő személyek, családok, gyermekek számára - az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése - a krízishelyzet megszüntetése, valamint az életvezetési képesség megőrzése, illetve elősegítése céljából komplex segítség, illetve szolgáltatások nyújtása válik lehetővé.

Céljuk a gyermekek törvényben foglalt jogainak érvényesítéséhez, a szülői kötelességek teljesítéséhez, a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzéséhez és megszüntetéséhez nyújtott széleskörű szociális munka.

A segítségnyújtás főbb formái között információ közvetítés, tanácsadás, ügyintézés, érdekvédelem, mentális gondozás, életviteli tanácsadás szerepel. A családgondozás a családban jelentkező működési zavarok megoldása érdekében folyik, melynek fő módszere az egyéni esetkezelés és a csoportos szociális munka.

5.1.1. A Család- és Gyermekjóléti Szolgálat és Központ személyi feltételei 2018-ban:

2018-ban összesen 29 fő főállású dolgozó és 4 fő megbízási szerződéssel foglalkoztatott dolgozó állt alkalmazásban.

A főállású dolgozókból 1 fő szakmai vezető, 16 fő családsegítő, 7 fő esetmenedzser, 4 fő óvodai-iskolai szociális segítő és 1 fő szociális asszisztens.

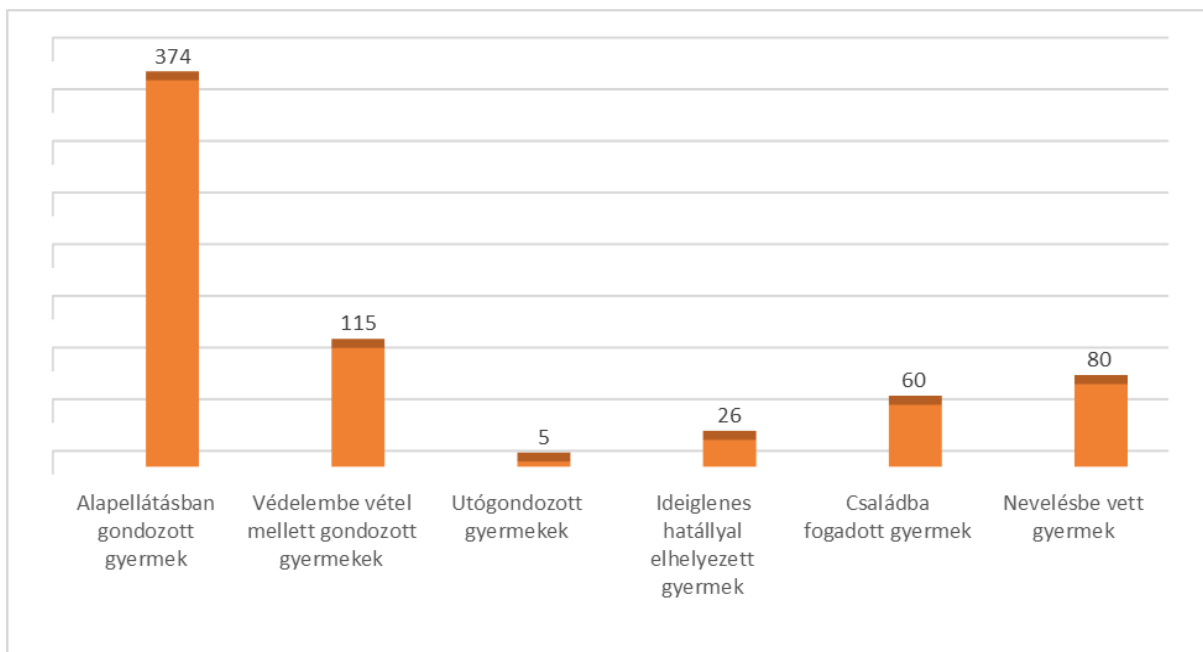
A megbízási szerződéssel dolgozókból 1 fő fejlesztőpedagógus heti 20 órában, 1 fő jogász heti 10 órában, 1 fő pszichológus heti 15 órában, 1 fő addiktológiai tanácsadó heti 10 órában.

Speciális szolgáltatásokat végeztek:

- utcai szociális munkás 2 fő heti 20-20 órában,
- kórházi szociális munkás 1 fő heti 10 órában,
- fejlesztőpedagógus 1 fő heti 20 órában,
- kapcsolattartási ügyelet 2 fő heti 7-7 órában,
- jelzőrendszeri tanácsadó 1 fő heti 10 órában
- jelzőrendszeri felelős 1 fő heti 10 órában
- készenléti szolgálatot a salgótarjáni eszménymentesek és családsegítők látják el, heti váltásban.

5.1.2. Tárgyi feltételek:

A tárgyi feltételek vonatkozásában 2018-ban jelentős változás történt, minden főállású szakdolgozó laptop-ot kapott munkájának megkönnyítése céljából, mindenki rendelkezik saját használatú munkahelyi mobiltelefonnal.

5.1.3. Család – és Gyermekjóléti Szolgálat, ill. Központ 2018. évi statisztikai adatai, tevékenységei, szolgáltatásai:**Gondozottak számának alakulása Salgótarjában 2018-ban (fő)**

A Család – és Gyermekjóléti Szolgálat és -Központ szakmai tevékenységére vonatkozó statisztikai adatok

Család- és Gyermekjóléti Szolgálat tevékenységeinek adatai		
Megnevezés		Szakmai tevékenységek száma (halmozott)
Információnyújtás		1213
Segítő beszélgetés		998
Tanácsadás		1184
Ügyintézéshez segítségnyújtás		692
Családlátogatás		1930
Közvetítés más szolgáltatásba		156
Konfliktuskezelés		109
Kriziskezelés		32
Szociális segítő tevékenység	saját ügykörben	409
	egyéni gondozási-nevelési terv megvalósításába központ által bevonva	177
	szociális válsághelyzetben lévő várandós anya gondozása	13
Esetkonferencia		50
Esetmegbeszélés		187
Környezettanulmány elkészítésében való közreműködés		51
Adományközvetítés		109
Összesen		7310
Család – és Gyermekjóléti Központ tevékenységének adatai		
Megnevezés		Szakmai tevékenységek száma (halmozott)
védelembe vételi javaslat		263
megelőző pártfogás		40
ideiglenes hatályú elhelyezés		64
nevelésbe vétel		144
családbafoadás		112
esetkonferencián részvétel		78
első védelembe vételi tárgyaláson részvétel		105
felülvizsgálati tárgyaláson való részvétel	nevelésbe vétel	78
	védelembe vétel	139
elhelyezési értekezleten, ill. tárgyaláson való részvétel		1
családlátogatás		2171
környezettanulmány készítése		43
kapcsolattartási ügyelet (tevékenység száma)		177
utcai szociális munka		6
kórházi szociális munka		20
készenléti szolgálat		6
fejlesztőpedagógiai ellátás		42
jogi tanácsadás		454
pszichológiai tanácsadás		238
Összesen		4181

A kezelt probléma típusa és az ellátottak számának alakulása

SALGÓTARJÁN	
Gyermekjóléti szolgáltató tevékenység a kezelt probléma típusa szerint	
Megnevezés	Kezelt problémák száma
életviteli	96
szenvedélybetegség	36
családi, kapcsolati konfliktus	68
családon belüli bántalmazás	4
elhanyagolás	64
gyermeknevelési	101
gyermekintézménybe való beilleszkedési nehézség	26
magatartászavar, teljesítményzavar	80
fogyatékoság	13
lelki mentális, pszichiátriai betegség	20
egyéb egészségi probléma	9
foglalkoztatással kapcsolatos	17
anyagi (megélhetési, lakhatással összefüggő)	110
ügyintézással kapcsolatos	70
információkéréssel kapcsolatos	86
egyéb	9
Összesen	809

Az észlelő – és jelzőrendszerrel érkezett jelzések száma 2018-ban

Egészségügyi szolgáltató	97
Kisgyermek napközbeni ellátását nyújtók	30
Átmeneti gondozást biztosítók	12
Köznevelési intézmény	294
Járási hivatal gyámhivatala	73
Ügyészség, bíróság	5
Pártfogói felügyelői szolgálat	4
Állampolgár	30
Rendőrség	38
Közüzemi szolgáltatók	7
Önkormányzat, jegyző	19

A Család- és Gyermekjóléti Szolgálat működteti a veszélyeztetettséget észlelő- és jelzőrendszerrel. A Szolgálat 2018. február 28-án tartotta meg Salgótarjánban kötelező éves tanácskozását, ahová a jelzőrendszer tagjai is meghívást kaptak. A jelzőrendszeri tagok megküldték az általuk elkészített éves beszámolót, amely alapján a Szolgálat településenként elkészítette az intézkedési tervet. Ezen a tanácskozáson elhangzott a 2018-as év, valamint az intézkedési tervben foglaltak értékelése. A Szolgálat 2018-ban 6 szakmaközi megbeszélést is tartott, mely a Szolgálat és a jelzőrendszer tagjainak képviselői között, előre meghatározott témakörben szerveződött. A szakmaközi megbeszélésre meghívást kaptak a gyermekvédelmi jelzőrendszer azon tagjai, akik részvétele a gyermekek nagyobb csoportját érintő veszélyeztető tényezők megszüntetését célzó cselekvési terv kidolgozásához szükségesek.

Általánosságban elmondható, hogy a Szolgálat kapcsolata a jelzőrendszeri tagokkal megfelelő, a tagok eleget tesznek az észlelő- és jelzőrendszer feladataiból adódó kötelezettségeiknek. A

házi orvosok, házi gyermekorvosok túlnyomó többsége azonban nem él jelzéssel a Szolgálat felé, ezt helyettük a védőnő, asszisztens teszi meg. Az is általános körükben, hogy meghívás ellenére sem jelennek meg az éves tanácskozáson.

Veszélyeztetettségi okok Salgótarjában (halmazott adatok)

Okok megnevezése		A veszélyeztetettség fő oka	A veszélyeztetettség halmazott okai	
		a	b	
Nyilvántartott veszélyeztetett kiskorúak száma		386		
Környezeti főcsoport összesen (a gyermek környezetéből kell kiindulni)		161	325	
Ebből	nevelési probléma	36	79	
	szülők, család életvitele (szenvedélybetegségek, antiszociális viselkedés)	26	39	
	családi konfliktus	21	24	
	szülő(k) betegsége	3	20	
	gyermek családon belüli bántalmazása	fizikai		
		lelki	1	1
		szexuális	1	1
	gyermek elhanyagolása	fizikai	16	22
		lelki	4	6
	egyéb személyek, rokonok általi veszélyeztetés			
	iskolai kirekesztés, erőszak		2	2
	kortárs csoport negatív hatása		8	17
	elégtelen lakáskörülmények		40	71
	kilakoltatás veszélye		3	15
munkanélküliség			28	
Okok megnevezése		A veszélyeztetettség fő oka	A veszélyeztetettség halmazott okai	
Magatartási főcsoport összesen (az érintett gyermekre vonatkozóan)		109	151	
ebből	gyermekintézménybe való beilleszkedési nehézség	23	34	
	drogfogyasztás	7	23	
	alkoholfogyasztás	3	3	
	csavargás	2	8	
	tankötelezettség elmulasztása (50 tanóra és egyéb)	72	80	
Egészségi főcsoport összesen (az érintett gyermekre vonatkozóan)		41	47	
Ebből	tartós betegség	3	3	
	fogyatékoság	4	4	
	magatartás- vagy tanulási zavar	34	40	
Anyagi főcsoport összesen (a családra vonatkozóan)		75	75	

A táblázatokba foglalt statisztikai adatokból megállapítható, hogy 2018-ban is a köznevelési intézményekből érkezett a legtöbb jelzés, igazolatlan hiányzások miatt. Ez összefügg az óvodai és iskolai igazolatlan hiányzások miatti nevelési ellátás – iskoláztatási támogatás szüneteltetésével kapcsolatos védelembe vételi eljárásokkal.

A gyermekek körében egyre fiatalabb korban megjelenik az alkohol- és drogfogyasztás. Ezzel szoros összefüggésben van a magas számú igazolatlan iskolai hiányzás, deviáns viselkedés, valamint a kiskorúak terhessége. Sajnos egyre magasabb számban jelenik meg a 18 év alatti fiataloknál az öngyilkosság kísérlete is.

A szülők alacsony iskolai végzettségéből, lakás - és életkörülményeiből adódóan generációs probléma, hogy a gyermekek előtt nincs pozitív példa. A szülők nem motiválják a gyermekeket, a

fiataloknak nincs jövőképe, céltalanok. Munkát nagyon nehezen találnak, jövedelemmel nem rendelkeznek, a szociális bérlakást sem tudnak igényelni, lakhatásuk sokszor bizonytalan.

A gondozottak körében magas a száma azoknak a családoknak, akik tartozásokat halmoztak fel a közüzemi szolgáltatók felé különböző okok miatt. Emiatt sokszor a lakhatásuk – közvetett módon a gyermekeik is – veszélybe kerülhetnek.

A családok életében gyakran tapasztalhatók életviteli, életvezetési problémák, amelyek összefüggésbe hozhatók a gyermekek viselkedésével és magatartási problémáival. Ezek sokszor családi konfliktushoz is vezethetnek.

A gondozottak körében tapasztalható, hogy nem rendelkeznek megfelelő higiénés ismeretekkel, amelyek az egészségügyi kockázaton túl a kiskorúak elhanyagolásához vezethetnek.

A kortárs csoportok negatív hatásának erősödése is megfigyelhető – egy deviáns gyermek viselkedése befolyásolja az egész osztályközösséget, csoportot.

Összegezve a statisztikai adatokat, megállapítható, hogy 2018-ban minimálisan csökkent a gondozottak száma, amely azért is alakulhatott ki, mert komplexen jelenik meg a családsegítés és a gyermekjóléti szolgáltatás a családok életében. A kezelt problémák száma jelentősen növekedett, a gondozási folyamat során a kollégák számtalan olyan esettel találkoznak, ahol nem csak egy dolgot kell kezelni a családok életében, hanem a probléma mellé társul még sok megoldásra váró feladat is.

5.2. A Család – és Gyermekjóléti Központ alapfeladatain túl biztosított speciális szolgáltatások:

Kapcsolattartási ügyelet:

A kapcsolattartási ügyelet rendelkezésére áll azon kliensek számára, ahol a gyermek és a kapcsolattartásra jogosult szülő vagy más jogosult személy számára a találkozás máshol nem biztosítható. A szakemberek által kontrollált kapcsolattartást önkéntesen vagy gyámhivatali, illetve bírósági kötelezés útján lehet igénybe venni.

A kapcsolattartási ügyeleten (Aranykor Idősek Klubja Salgótarján, Gorkij krt. 85. szám) a kapcsolattartások szombat délutánonként történtek. 2018-ban a kapcsolattartási ügyeletet 177 alkalommal összesen 46 gyermek vett igénybe. A kapcsolattartások nagy része problémamentesen zajlott.

A helyszín a tevékenység megvalósítása szempontjából nem túl kedvező. Egyrészt befolyásolja az ottani gondozottak napirendjét, másrészt a rendelkezésre álló hely sok esetben túlszűfolt, mert a családokat nem tudjuk egymástól elszeparáltan fogadni. Nógrád megye területén tudomásunk szerint a salgótarjáni járásban valósul meg a legtöbb felügyelt kapcsolattartás.

Kórházi szociális munka:

Célja, hogy a kórházi szociális és egészségügyi szakemberekkel, illetve területi védőnővel együttműködve a szociális válsághelyzetben lévő anyának, szülőnek és gyermekének segítséget nyújtson a gyermeket veszélyeztető tényezők megelőzésében, megszüntetésében. Az egészségügyi intézményeknek a gyermekelhanyagolás és gyermekbántalmazás észlelése esetén jelzést kell tenni intézményünk felé a további elhanyagolás, bántalmazás megakadályozása érdekében.

2018-ban 20 esetben érkezett jelzés a Szent Lázár Megyei Kórházból.

A kapott jelzések zömében szülői elhanyagolás következtében kialakult egészségügyi problémák, valamint időskorúak miatt érkeztek.

A családsegítők minden jelzést követően fölkeresték a családot, és megtették a szükséges intézkedéseket.

Utcai szociális munka:

Az utcai- és lakótelepi szociális munkát 2 főből álló operatív munkacsoport látta el, melynek célja, hogy felkutassák és elérjék az elsősorban veszélyeztetett gyermekeket, fiatalokat, és számukra alternatívákat kínálnak szabadidejük hasznos eltöltésére. Különös figyelmet kell fordítani azokra a fiatalokra, akik napközben az iskolai órákról kimaradnak, illetve akik otthonról önkényesen eltávoznak, vagy gondozójuk a lakásból kített. 2018-ban 6 gyermeket érintően intézkedtek az utcai szociális munkások.

A Városi Rendőrkapitánysággal közösen folytatódtak a péntek esti járőrözések, melynek célja a szórakozóhelyeken és közterületen lévő, a szülői házat engedéllyel, vagy anélkül elhagyó gyerekek felkutatása, sok esetben az ittas gyermekek áldozattá válásának megelőzése, illetve az ittas gyermekek hazaszállítása.

A járőrözés során igazoltatott veszélyeztetett kiskorúak szüleit a családsegítők felkeresték, és indokolt esetben megtették a szükséges intézkedést.

Készenléti szolgálat:

A készenléti szolgálat megszervezésével a Központ állandó, folyamatos elérhetőséget biztosít a nyitvatartási időn túl, hétféteken és ünnepnapokon felmerülő krízishelyzetekben.

A törvényi követelményeknek megfelelően a közzétett, munkaidőn túli időben hívható telefonszámon munkatársaink azonnali tanácsadás vagy tájékoztatás nyújtásával igyekeznek segíteni a rászorulókon.

A családsegítők és esetenedzserök heti váltásban látják el a készenléti szolgálatot. 2018-ban összesen 6 alkalommal történt megkeresés, azonnali intézkedést egyik eset sem igényelt.

Drog-prevenációs szolgáltatás, konfliktuskezelés

A Család – és Gyermekekjóléti Központ prevenciós feladatainak ellátása során arra törekszik, hogy megelőzze vagy mérsékelje a fenyegető ártalmak kialakulását a gyermekeknél. Az időben, a nehézségek kialakulásakor, az akadályok felmerülésekor érkezett segítség hatékony tud lenni a gondok súlyosbodásának megakadályozásában, megelőzésében.

2018-ban 36 alkalommal került sor a szolgáltatás igénybe vételére.

Jogi tanácsadás:

A Salgótarjáni Térség 5 mikro-térségi központjában, Salgótarjában, Sóshartyánban, Karancslapujtón, Kazáron és Cereden összesen 454 fő vette igénybe a központ jogásza által biztosított ingyenes szolgáltatást.

A segítségkérés leggyakoribb témái:

- házasság felbontás,
- gyermekelhelyezés, gyermektartásdíj, kapcsolattartás,
- kiskorúak vagyoni ügyei,
- banki kölcsöntartozások,
- közüzemi hátralékok rendezése,
- örökléssel összefüggő ügyek,
- távollattal összefüggő ügyek,
- büntetőfeljelentés családon belüli erőszak, kk. veszélyeztetése, tartás elmulasztása,
- rokkantsági ügyek,
- apasági, gondnoksági peres ügyek.

Pszichológiai tanácsadás:

A pszichológiai tanácsadás gyermekekkel és szülőkkel egyéni és csoportos foglalkozások keretében folytatott tanácsadás jellegű szolgáltatás. A rendelkezésre álló diagnosztikai eszközökkel történő konfliktuskezelés, kritikus helyzetek esetén sürgős segítségnyújtás, továbbirányítás.

2018-ban összesen 238 fő vette igénybe a szolgáltatást.

Főbb problémátípusok:

- iskolai hiányzás,
- válás, szülők közötti nézeteltérések,
- veszteségélmény feldolgozása,
- magatartási, illetve viselkedési problémák.

Fejlesztőpedagógiai szolgáltatás:

Célja az iskoláskorú gyermekek tanulásához szükséges alapvető képességeknek, hiányosságoknak a feltárása és fejlesztése, korrepetálás, osztályozó vizsgára való felkészítés.

2018-ban a fejlesztőpedagógiai szolgáltatást 9 gyermek vette igénybe, összesen 42 alkalommal.

Egyéb programok, tevékenységek:

- Gyermeknap rendezvény: a SÁI 7 tagiskolájának és az Uzoni Péter Általános Iskola és Gimnázium 5 fős, hátrányos helyzetű csapata vett részt a játékos vetélkedőkön, ahol nemcsak a helyezést érték, hanem minden gyermek ajándékkal távozott a jó hangulatú rendezvényről.
- Környezettanulmány készítés: 245 alkalommal történt 2018-ban.

5.3. Óvodai - iskolai szociális segítő tevékenység

2018. 09. 01-től kezdődően az óvodai-iskolai szociális tevékenység ellátása törvényi rendelkezés értelmében a Család – és Gyermejjóléti Központ feladata. Ezt a szolgáltatást a Központ a Salgótarjáni járásban, a járás minden településén, minden köznevelési-közoktatási intézményben ellátja, függetlenül attól, hogy az intézmény állami, vagy nem állami fenntartású. Az óvodai – iskolai szociális segítők mintegy kapocsként működnek az intézmények és a gyermejjóléti szolgáltatást ellátó szakemberek között.

A Központ tanácsadással, információnyújtással, és megfelelő tájékoztatással (a gyermekvédelem helyzetéről, vonatkozó jogszabályok változásairól, gyermejjóléti szolgáltatásról) segíti a felmerülő gyermekvédelmi problémák megoldását. Konkrét esetekben folyamatosan együttműködve az adott intézménnyel esetkonzultáció, esetmegbeszélés, esetkonferencia keretében segítjük a gyermeket érintő problémák megoldását.

A probléma jellegétől függően az óvodai- és iskolai szociális munkás kapcsolatot tart az érintett intézmény pszichológusával, fejlesztő pedagógusával, védőnővel, gyermek óvónőjével, gondozójával és osztályfőnökével.

6. Gyermekek napközbeni ellátása

6.1. Bölcsőde

A bölcsőde a családban nevelkedő három éven aluli gyermekek szakszerű gondozását és nevelését végző intézmény.

A Salgótarján, Gerber Frigyes köz 2. szám alatt a Százszorszép Bölcsőde 52 férőhelyen várja a kisgyermeket egyéni és életkori igényeinek megfelelő életterben, korszerű, biztonságot nyújtó körülmények között.

A bölcsődei gyermekcsoport ideális létszáma 12-14 fő. A Százszorszép Bölcsődében az ellátás négy csoportszobában történik, két gondozási egységben, kettő 12-12 fős csoport 20 hetestől 1,5 éves korú gyermekek számára és kettő 14-14 fős csoport pedig 2-3 éves korú gyermekek számára.

A beiratottak körében az átlagos kihasználtság 97%, a 2018. december 31-i létszám 39 fő. A kisgyermek betegségei, hiányzásai miatt a kihasználtság 59 %.

6.2. Családi bölcsődék

A Társulás által fenntartott Százszorszép Bölcsőde által nyújtott szolgáltatáson kívül a gyermekek napközbeni ellátását biztosítja három, nem állami fenntartású családi bölcsőde is. A Futrinka-meseház Nonprofit Kft. által, Salgótarján, Rózsafa út 106 szám alatt fenntartott családi bölcsőde 7 férőhelyen, a Reménység Gyermeksegély és Rehabilitációs Alapítvány által fenntartott családi bölcsődékben 7-7 férőhelyen nyújt szolgáltatást a Salgótarján, Május 1. út 72 szám alatt. A Közgyűlés döntése értelmében a családi bölcsődék működését – ellátási szerződés keretében - 30.000 Ft/férőhely összegben támogatja az Önkormányzat.

6.3. Gyermekek átmeneti gondozása

A Társulás fenntartásában 2010-től működik Gyermekek Átmeneti Otthona Zabaron. Az otthon 12 engedélyezett férőhellyel rendelkezik. A Gyermekek Átmeneti Otthonában a gyermekek teljes körű ellátásban részesülnek, alapvető feladat a napi szintű ellátásuk, gondozásuk, nevelésük, fejlesztésük az. Az otthonba történő befogadásról haladéktalanul értesítik a gyermek lakóhelye szerint illetékes jegyzőt, valamint a család- és gyermekjóléti szolgálatot. Amennyiben az átmeneti gondozás időtartama előreláthatólag 30 napnál hosszabb, az otthon a család- és gyermekjóléti szolgáltatást végző gondozó bevonásával az átmeneti gondozás megkezdését követő 15 napon belül elkészíti az egyéni nevelési, gondozási tervet.

Létszám adatok, kihasználtság:

Hónap	Ellátottak száma (havi átlagban)	Kihasználtság %
Január	15	125
Február	15	125
Március	15	125
Április	15	125
Május	15	125
Június	15	125
Július	10	83
Augusztus	10	83
Szeptember	17	141
Október	11	91
November	13	108
December	13	108
Átlag	14	114

6.4. Családok átmeneti otthona

A Családok Átmeneti Otthona 16 férőhelyen működik Etesen. Az otthontalanná vált szülő kérelmére a családok átmeneti otthonában együttesen helyezhető el a gyermek és szülője, valamint legfeljebb 21. életévének betöltéséig vagy – ha köznevelési, felsőoktatási vagy felnőttképzési intézménnyel, szolgáltatóval tanulói, hallgatói vagy felnőttképzési jogviszonyban áll –, legfeljebb 24. életévének betöltéséig a gyermek nagykorú testvére, feltéve, hogy elhelyezés hiányában lakhatásuk nem lenne biztosított, és a gyermeket emiatt el kellene választani szülőjétől, családjától. A nagykorú testvér tanulói, hallgatói vagy felnőttképzési jogviszonyának fennállását félévente igazolni kell. A Családok Átmeneti Otthonában való tartózkodás ideje 12 hónap, ami egyszeri indokolt esetben 6 hónappal, vagy a tanítási év végéig meghosszabbítható.

Hónap	Ellátottak száma (havi átlagban)	Kihasználtság %
Január	15	94
Február	15	94
Március	13	81
Április	13	81
Május	13	81
Június	11	69
Július	7	44
Augusztus	16	100
Szeptember	16	100
Október	18	112
November	17	106
December	17	106
Összesen	14	89

7. Hatósági engedélyezés és ellenőrzés

A Társulás által nyújtott gyermekjóléti alapellátások engedélyezését, valamint a szolgáltatások szakmai jogszabályokban előírt személyi és tárgyi feltételeinek ellenőrzését – ez előző évekhez hasonlóan - a Nógrád Megyei Kormányhivatal látja el.

A gyermekjóléti alapellátást nyújtó intézmények szolgáltatói nyilvántartásba történő bejegyzése

A Működést Engedélyező hatóság hivatalból indult eljárásban felülvizsgálta a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat, valamint a Család- és Gyermekjóléti Központ által nyújtott szolgáltatások ideiglenes hatályú bejegyzését. A felülvizsgálat eredményeként megállapításra került, hogy a határozatlan idejű bejegyzés feltételei továbbra sem állnak fenn (mind a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat, mind a Család- és Gyermekjóléti Központ sajnos jelenleg is szakemberhiánnyal küzd), ezért az ideiglenes hatályú bejegyzések 2020. december 31. napjáig meghosszabbításra kerültek.

Az intézmények ellenőrzése során a Működést Ellenőrző Hatóság a szolgáltatások hatályát érintő hiányosságot nem tárt fel.

8. Bűnmegelőzéssel kapcsolatos feladatok

Az áldozattá váló és a bűnelkövetők között egyik leginkább veszélyeztetett a serdülő és fiatal-felnőttkorosztály.

Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzatának Közgyűlése a 2017. márciusi ülésén fogadta el a Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzatának Közbiztonsági és Bűnmegelőzési Koncepciója 2017 – 2023. című dokumentumot. A stratégia kiemelt célkitűzésként fogalmazta meg a gyermek- és fiatalkorú bűnözés megelőzésével kapcsolatos célokat, a településbiztonság fokozása érdekében megvalósítandó feladatokat, az áldozattá válás megelőzésével és az áldozatok segítségével kapcsolatos elvárásokat, illetve a bűnismétlés megelőzéséhez szükséges irányvonalakat.

A Salgótarjáni Rendőrkapitányság is kiemelt figyelmet fordít a gyermek- és fiatalkorúak sérelmére, illetve az általuk elkövetett jogsértésekre, valamint azok megelőzésére, felderítésére. A korábbi évek statisztikai adatai alapján a gyermek- és fiatalkorúak továbbra is túlnyomó többségben vagyon elleni bűncselekmények, iskolán belüli erőszak, családon belüli erőszak, ritkán nemi erkölcs elleni bűncselekmények áldozatává válnak, illetve azok elkövetői.

A fiatalok áldozattá, elkövetővé válásának megelőzését célozza meg a Rendőrkapitányság azzal, hogy az iskolák és az iskolarendőr, a bűnmegelőzési előadó folyamatos és élő kapcsolatot alakított ki a tagintézményekkel. D.A.D.A. órák keretében – a 2018/2019-es tanévben a Dr. Krepuska Géza Általános Iskolában és a SÁI Petőfi Sándor Tagiskolájában – továbbá az eseti bűnmegelőzési órák megtartásával az aktuális problémának megfelelően mindig úgy kerülnek megválasztásra, hogy azok a gyermekekben a veszélyhelyzetek felismerési képességét elősegítse, és hozzájáruljon a megfelelő döntéshozatalhoz. Az iskolák környékén szintén kiemelt figyelmet fordítanak a közbiztonságra, közlekedésbiztonságra, folyamatosan figyelemmel kísérik a bűnügyi helyzet alakulását. 2018-ban is több bűnmegelőzési célú előadás megtartására került sor az általános és középiskolákban, valamint képzést tartottak nemcsak a gyermekek, de a pedagógusok részére is a leggyakrabban előforduló bűncselekményekről, a megelőzés lehetőségeiről, illetve iskolai szülőértekezlet keretében a szülők részére került sor ismeretátadásra a bűnmegelőzés, áldozatvédelem témakörében. 6 óvodában jelenleg is fut az Ovi-zsaru program, a Salgótarjáni Gyermektáborban tartott bűn- és balesetmegelőzési tábor szervezésében és lebonyolításában is részt vett a rendőrség.

A kiskorúakra vonatkozó jelzésadási kötelezettségnek folyamatosan eleget tesznek, a Salgótarján és Térsége Egészségügyi-Szociális Központ Család- és Gyermekjóléti Szolgálatára felé 33 esetben küldtek kiskorú veszélyeztetettségéről szóló adatlapot.

6.1. Pártfogó felügyelők munkája

A pártfogó felügyelet végrehajtása során a pártfogó felügyelő a pártfogolt ellenőrzésével és irányításával elősegíti annak megakadályozását, hogy a pártfogolt ismételten bűncselekményt kövessen el, továbbá segítséget nyújt a társadalmi beilleszkedéséhez, az ehhez szükséges szociális készségek kialakításához és feltételek megteremtéséhez, valamint büntetésvégrehajtási feladatokat is ellát.

A pártfogói felügyelet jelenleg a Nógrád Megyei Kormányhivatal Hatósági Főosztály Igazságügyi Osztályán működik.

Az Igazságügyi Osztálytól kapott tájékoztatás alapján a pártfogó felügyelők által ellátott ügyekben változatlanul a vagyon elleni és a közlekedési bűncselekmények dominálnak, az elkövetők jelentős része férfi, a női elkövetők száma 15 % alatti. A pártfogó felügyelők 2018. év folyamán a pártfogói felügyelet végrehajtása ügycsoportban összesen 601 ügyben (ebből 219 fiatalkorúakhoz kapcsolódó) jártak el, ez enyhe, 5% csökkenés az előző évhez képest. A gyámhatóságok megelőző pártfogási jogintézmény eljárásához készített kockázatértékelésen alapuló környezettanulmányai, illetve az elrendelt megelőző pártfogó felügyelet végrehajtása, a társintézményi együttműködések szélesítésére adott lehetőséget, és egyes esetekben a

hatékonyság is láthatóbb, de továbbra is kétségeket támaszt az alulról nyitott korlát, ehhez kapcsolódóan a gyerekek kriminalizálása a pártfogó jelenlétével. A fiatalkorúak ellen indult büntetőeljárásban készített környezetanulmányok száma 331 volt.

Az Igazságügyi Osztály pártfogó felügyelői 2018 évben 30 db pártfogó felügyelői véleményt készítettek el. A szakértői véleményként készített speciális pártfogó felügyelői vélemény mellett, minden közérdekű munka végrehajtási ügyben speciális pártfogó felügyelői vélemény készülhet a munkahely kijelölése előtt. A közérdekű munka végrehajtásának szervezése és ellenőrzése ügycsoportban 301 db új ügy érkezett így 965 ügy volt folyamatban, ebből 94 ügy fiatalkorú bűnelkövetővel kapcsolatos. A büntető végzések aránya sajnos magas: 35%. Ez a fiatalkorúak ügyében hozott ítéletek tekintetében is megállapítható, a megyei ítélkezési gyakorlat egyre inkább a felügyeleti tevékenységet szorítja vissza. A munkahely kijelölések folyamatosnak mondhatók, ami azt jelenti, hogy az önkormányzatok - a jogszabályi környezet változását követve - immár foglalkoztatják az elítélteket, ennek eredménye a tavalyihoz mért csökkenés a folyamatban maradt ügyeknél.. Foglalkoztathatósági szakvélemény elkészítésére 7 egészségügyi szolgáltató vállalkozott, egy év alatt 6 szolgáltató esett ki a rendszerből. A büntető és szabálysértési ügyekben alkalmazható közvetítői tevékenység (mediáció) végrehajtására 160 esetben került sor, ebből 101 büntető ügyben, 59 szabálysértési ügyben. Az esetek közel 85%-ában megállapodás született. Az Igazságügyi Osztály ügyfélfogadási ideje folyamatos. Az ügyfélfogadással kapcsolatos panasz nem érkezett. Az osztályvezető is teljes értékű pártfogó felügyelői munkát végez, így érhető el egy még kezelhető ügyszer, és az egyéni ügyszámmutatók így kiugró eltéréseket nem mutatnak. A pártfogók a honlapon közzétett ügyfélfogadási időpontokon túl, személyesen vagy telefonon teljes körű tájékoztatást nyújtanak az adott ügyekre vonatkozóan a társintézmények dolgozóinak, emellett jelentős területi munkavégzést végeznek, fiatalkorú pártfogoltak irányában kiemelten, felnőtt ügyekben az esethez igazodva. Ezen területi feladatellátás a jelzőrendszeri együttműködési munka alapját képezi. Módszerek tekintetében több évtizedes szakmai tapasztalatainkra alapozva hatékony egyéni esetkezelést alkalmaznak, csoportos foglalkozásokat nem szerveznek, az ellátotti réteg jövedelmi viszonyaihoz igazodva utazási többletterhet a csoportokon való részvétellel nem kívánnak képezni.

8.2. A jogi segítségnyújtás

A jogi segítségnyújtási rendszer jelenlegi formájában 2004. óta működik, a Jogi Segítségnyújtó Szolgálat 2004. április 1-jén kezdte meg működését elsőként a peren kívüli jogi segítségnyújtás biztosításával. 2008. január 1-től a bíróság előtti képviselést ellátó pártfogó ügyvédet is biztosítja a rászorulóknak számára, amely 2015. november 1-től kiegészült a nyomozati szakban igényelhető pártfogó ügyvédi képviselést igénybevételeként lehetőségével. A jogi segítségnyújtó szolgálat 2017. szeptember 6-tól a Nógrád Megyei Kormányhivatal Salgótarjáni Járási Hivatal Gyámügyi és Igazságügyi Osztály keretén belül működik.

A jogi segítségnyújtási kérelmet az a járási hivatal bírálja el, akinek a területén az anyagi szempontból rászorultnak tekintendő ügyfél lakóhellyel, vagy tartózkodási hellyel rendelkezik. Konkrét tevékenysége kiterjed a peren kívüli (tanácsadás, beadványkészítés) és a peres ügyekben (pártfogó ügyvédi képviselést) lefolytatott engedélyezési eljárásra, kivételes esetben a pártfogó ügyvéd kirendelésére, a támogatás felülvizsgálatára, a pártfogó ügyvéd díjának megállapítására, vezeti az ehhez kapcsolódó nyilvántartást, valamint együttműködik és kapcsolatot tart a bíróságokkal, önkormányzatokkal, valamint a jogi segítőkkel, ügyvédekkel, ügyvédi irodákkal.

Az állami jogi segítségnyújtási szolgáltatások:

1. Peren kívüli segítségnyújtásként:

- jogi segítők által adott jogi tanácsadás,
- okiratszerkesztés.

2. *Peres segítségnyújtásként:*

- polgári és közigazgatási eljárásokban pártfogó ügyvédi képviselő biztosítása,
- büntetőeljárásokban a sértett, magánvádló, magánfél, a vagyoni érdekelt, az egyéb érdekelt, pótmagánvádló, valamint a terhelt részére költségkedvezmény igénybevétele engedélyezhető a büntetőeljárásban (nyomozási, ügyészségi és bírósági szakban egyaránt), melynek keretében a magánvádló, a magánfél, a vagyoni érdekelt, az egyéb érdekelt és a pótmagánvádló pártfogó ügyvédi képviselőre jogosult, míg a terhelt a kirendelt védő díjának állam általi előlegezésére és viselésére.

3. *Segítségnyújtás határon átnyúló jogvitában*

4. *Illegális migránsok peren kívüli támogatása*

8.3. Áldozatsegítés

Az Áldozatsegítő Szolgálat 2017. szeptember 6. napjától a Nógrád Megyei Kormányhivatal Salgótarjáni Járási Hivatal Gyámügyi és Igazságügyi Osztálya keretén belül működik. Az áldozatsegítési szolgáltatás iránti kérelmet az a járási hivatal bírálja el, amelynél a kérelmet az áldozat először benyújtotta, azonban, ha az áldozat kéri, az ügyet a lakóhelye vagy a tartózkodási helye szerint illetékes járási hivatalhoz kell áttenni.

Az osztályon a Magyarország területén elkövetett bűncselekmény vagy tulajdon elleni szabálysértés természetes személy sértettje, vagy ilyen cselekmény következményeként hátrányt elszenvedőknek nyújtanak segítséget. Az áldozatok számára felvilágosítást adnak büntetőeljárásbeli, illetve szabálysértési eljárásbeli jogaikról, az elérhető támogatásokról és az igénylés feltételeiről, az igénybe vehető egyéb ellátásokról, jogérvényesítési lehetőségekről, egyéb, áldozatsegítésben részt vevő szervezetek elérhetőségéről, az újabb áldozattá válás megelőzésének, elkerülésének lehetőségéről.

Az Áldozatsegítő Szolgálat az alábbi szolgáltatásokat nyújtja:

- azonnali pénzügyi segély a lakhatással, ruházkodással, étellemezéssel, utazással kapcsolatos, továbbá gyógyászati és kegyeleti jellegű kiadások fedezésére adható, ha ezek kifizetésére az áldozat a bűncselekmény következtében nem képes,
- érdekérvényesítés elősegítése keretében az áldozat személyre szabott felvilágosítást kap az alapvető jogairól és az őt megillető ellátásokról,
- jogi segítségnyújtás keretében a Jogi Segítségnyújtó Szolgálat által nyújtott támogatások ingyenes igénybevételére válik jogosulttá az áldozat, ha rászorult.

Az Áldozatsegítő Szolgálat feladatai ellátása során együttműködik, és kapcsolatot tart a rendőrség áldozatvédelmi hálózatával, a nyomozó hatósággal, az ügyészséggel, a bírósággal, a bevándorlási és állampolgársági hivattal, a konzuli szolgálattal, a helyi és nemzetiségi önkormányzatokkal, az egészségügyi intézményekkel, az ifjúságvédelmi szervezetekkel, a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti és gyermekvédelmi intézményekkel, a közoktatási intézményekkel, a családsegítő szolgálatokkal, az alap- és szakellátást nyújtó szociális szolgáltatókkal és intézményekkel, a polgárőrséggel, a civil szervezetekkel és a vallási közösségekkel.

Az Áldozatsegítő Szolgálat másként működik, mint más hatóságok, mivel nem klasszikus értelemben vett közigazgatási hatósági eljárásról van szó. Fontos a személyes elem, nincs két egyforma ügy, nincs két egyforma bűncselekmény sem, minden egyes bűncselekmény más-más hatással van az egyes áldozatokra. Fontos kiemelni, hogy a bűncselekmény traumatogén hatású lehet az áldozat számára, hiszen olyan élethelyzetbe kerül, ami tőle függetlenül, akaratán kívül jött létre, ezért lényeges, hogy az áldozatsegítő minden áldozattal előítélet nélkül, nyitottan,

odafordulóan, támogatóan viselkedjen, és ez az, amit a szolgálat minden esetben megvalósítani törekszik eljárása során.

A jogi segítségnyújtás, valamint az áldozatsegítés területén gyermekvédelmi intézkedés kezdeményezésére 4 esetben került sor a tavalyi év során.

9. Kábítószerügyi Egyeztető Fórum

Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzatának Közgyűlése a 115/2015. (V.28.) határozatával adott felhatalmazást az újjászerveződött Kábítószerügyi Egyeztető Fórum (továbbiakban KEF) működésére. A KEF egységes szakmai és módszertani szemlélet megvalósításával – a helyi sajátosságokat figyelembe véve – fogja össze és koordinálja a prevenció, a kezelés és a kínálatcsökkentés terén folyó munkát.

2016-2017. évben a „Társadalmisítási program a kábítószer-probléma kezelésére Salgótarjánban” kerekasztal rendezvénysorozatát valósította meg. Erre a programra építve valósult meg **2017-2018. évben a „Kábítószer-probléma és szerhasználat feltérképezése a 11. osztályos diákok és osztályfőnökeik körében Salgótarján és Nógrád megye középiskoláiban”**

Előzmények: A Közgyűlés a 123/2016. (VI.28.) határozatával fogadta el Salgótarján Megyei Jogú Város Drogellenes Stratégiáját (a továbbiakban: Stratégia), melynek alapjául szolgáló helyzetfelmérés 2015-2016. évben készült.

A KEF és a Nógrád Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztálya a megyei és városi egészségfejlesztési munka fejlesztéséhez/javításához szükségesnek tartotta a helyi viszonyok megismerését szerhasználat tekintetében. Szerhasználat alatt értve a legális és illegális tudatmódosító szerek ismeretét, használati szokásokat, hozzáférhetőségük megítélését, és többek között a szerhasználatból való kiutak lehetőségeinek ismeretét.

A felmérés átfogó célja az volt, hogy a KEF keretein belül lehetőség legyen a városi drogstratégia alátámasztására felmérési eredményekkel, valamint a megvalósításhoz szükséges cselekvési terv aktualizálására az eredmények alapján. Fontos volt, hogy megismerjük a tanulók szerhasználati szokásait, a szerhez jutás nehézségének szintjét, összefüggéseket kerestünk a tanulók egyéb jellemzői (nem, iskolatípus, lakóhely típusa stb.) és a szerhasználat között. Ezen túlmenően az érintett osztályfőnökök véleményét is megkérdeztük a felmérés eredményei kapcsán. A pályázat jóvoltából elkészült egy részletes szakmai anyag, mely bemutatja a 11. osztályos diákok és osztályfőnökeik eredményeit, és ezen szakmai összefoglaló támpontot ad a fiatalokkal foglalkozó intézményeknek, szervezeteknek a drogprevenciós munkához.

Örömminkre szolgált, hogy a Népegészségügyi Főosztály munkatársainak összefogása jóvoltából Eger térségében is elkészült a kábítószer-probléma és szerhasználati felmérés. Ennek apropóján sort kerítettünk az egeri KEF tagjaival egy tapasztalatcserére, melyre 2018.június 13-án került sor az egeri RÉV közösségi házban. Megismertük egymás munkáját, működését, összehasonlíthattuk az egeri és salgótarjáni felmérés eredményeit.

2018. június 19-én a Nógrád Megyei Rendőr-főkapitányság és a KEF közösen tartott értekezletet a Városháza épületében, ahol bemutatásra került az elkészült szakmai anyag. Az értekezleten részt vettek a térség polgármesterei, az önkormányzatok gyámügyi előadói, a gyermekjóléti szolgálatok, és a rendőrség bűnmegelőzési szakemberei.

A 2018. június 26-án a Kábítószer-ellenes Világnapi rendezvényünkön egy szakmai konferenciát rendeztünk, melyre több szakma képviselői mellett (pedagógusok, szociális szféra, egészségügyi szakemberek) az érintett korosztály képviselőit is meghívtuk. A Konferencián Dániel Zoltán alpolgármester, a KEF elnöke bemutatta a fórum munkáját, működését. Az elkészült szakmai anyagot Katkó Orsolya, a Nógrád Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztályának epidemiológusa, a KEF tagja mutatta be.

A drogválasztás addiktológiai elemzéséről Telek Ervin addiktológiai konzultáns, egészségfejlesztési és drogprevenciós szakértő tartott előadást. Az előadás után Workshop megrendezésére került sor, ahol a jelenlévők tapasztalatcseréjére és vélemény nyilvánításra volt lehetőség.

Az elkészült szakmai anyagot a felmérésben részt vett valamennyi intézménynek megküldtük. Várjuk az intézményvezetők visszajelzéseit, mely alapját képezi a további programok szervezésének. Cselekvési tervünkben megjelenítjük a hasznos javaslatokat, ötleteket.

10. Civil szervezetekkel való együttműködés

A gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatok ellátásában nagy szerep jut a Magyar Vöröskereszt Nógrád Megyei Szervezetére (a továbbiakban: Vöröskereszt). Az Önkormányzat és a Vöröskereszt 2017. január 1. napjától együttműködési megállapodást kötött a MENEDÉK Családok Átmeneti Otthona működtetésének támogatása céljából. A MENEDÉK Családok Átmeneti Otthona 1992. óta nyújt átmeneti elhelyezést nemcsak salgótarjáni, de az ország bármely részéről érkező hátrányos helyzetű családoknak, anyáknak, apáknak és gyermekeiknek, akik szociális, pszichés, bántalmazás és egyéb okból kerültek krízishelyzetbe.

Az Intézmény három szinten végzi a gyermekek átmeneti gondozását:

1. Pályázati támogatásnak köszönhetően 4 férőhelyen krízis ellátást végeznek bántalmazott anyák és gyermekeik számára. A krízisellátás a bántalmazottak számára elkülönített szobában történik.
2. 40 férőhelyen átmeneti ellátást nyújtanak gyermekjóléti alapellátás keretében gyermekek, szülők és várandós anyák részére, szükség szerinti teljes ellátással. Az átmeneti otthon keretében 12 lakószobában, megfelelő tárgyi feltételekkel rendelkező lakószobában tudják elhelyezni a klienseket. Az Intézmény szakképzett munkatársai a nap 24 órájában vannak jelen. Az otthonba bekerülő családoknak egy-egy családgondozó a segítője, akivel megállapodást kötnek. A megállapodásban rögzítik, hogy az intézményben való tartózkodás alatt milyen célokért dolgoznak, milyen erőforrásokkal rendelkeznek, és mit vállalnak céljaik elérése érdekében. A családgondozás folyamatában az Intézmény szoros kapcsolatot tart fenn a Salgótarján és Térsége Egészségügyi-Szociális Központja Család- és Gyermekjóléti Szolgálatával és – Központjával.
3. 2018-tól európai uniós pályázat támogatásával bővítették szolgáltatásukat 2 db Félutas Ház működtetésével. A Félutas Ház szolgáltatás során kizárólag a kapcsolati erőszak miatt krízisközpontba került bántalmazottak és családtagjaik számára nyújtanak ellátást.

2018. évben 49 család 117 gyermekével élt az otthonban.

11. Pályázatok

11.1. 2017. november 1-től kezdetét vette a Salgótarjáni járásban az EFOP 1.4.2.-16-2016-00003 azonosító számú „Integrált Térségi Gyermekprogramok” megnevezésű, „Esély a gyermekeinknek” című program (ESZA), mely főként a gyermekeket sújtó nélkülözés újratermelődésének megakadályozására és a gyermekek esélyeinek növelésére irányul. Az 54 hónapig tartó program megvalósítására Salgótarján és Térsége Önkormányzatainak Társulása - mint a járás területén a család- és gyermekjóléti szolgálat és -központ fenntartója – Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzatával konzorciumban négyszázmillió forintos uniós támogatást nyert el. A projektben szakmai és módszertani együttműködő kiemelt partnerként a Magyar Máltai Szeretetszolgálat, a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság és a Magyar Tudományos Akadémia működik közre.

A program specifikus célkitűzései közé tartozik a gyermekes családokat célzó személyes szolgáltatások és ellátások fejlesztése, a szegény családokban élő gyerekek fokozott támogatása, szocializációjuk segítése, körükben a Biztos Kezdet szemlélet elmélyítése, elterjesztése, a hátrányos helyzetű gyerekek iskolai és iskolán kívüli képesség- és készségfejlesztése, egészségtudatos életmód elterjesztése. Kiemelt cél továbbá a hátrányos helyzetű gyerekek és szüleik körében az egészségi állapot javítása, tinédzserszülések csökkentése, szenvedélybetegségek, egyéb devianciák csökkentése.

A célok elérését szolgáló eszközökön keresztül a projekt hozzájárul az EU 2020 stratégiában vállalt szegénység csökkentésére irányuló célkitűzés megvalósításához is.

A közvetlen célcsoportot a Salgótarjáni járás 13 településén, illetve településrészén élő 18 év alattiak, különösen a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesített gyermekek, valamint családtagjaik jelentik. A beavatkozások a három év alatti gyerekekre is kiterjednek, és a szülők bevonásával valósulnak meg. A programhoz kapcsolódó felmérés feltérképezte, hogy hol van a legnagyobb szükségük segítségre a hátrányos helyzetű gyerekeknek, és ezt a segítséget el kell juttatni hozzájuk. A cél, hogy mindazon segítségek révén, amelyeket a négy év alatt kapnak a családok, önállóvá tudjanak válni: önállóak legyenek életvezetésben, tudják, milyen problémával hova kell fordulniuk, és legyenek együttműködők, legyen számukra természetes, hogy elviszik a gyermeküket a fejlesztő szakemberhez, ha ezt javasolják az óvodában.

A programban Salgótarján (a Baglyasalja, Zagyvapálfalva és Művész-telep városrész), Zabar, Kazár-Mizserfa, Sámsonháza, Nagybárcány, Sóshartyán, Karancsság, Etes, Ságújfalu, Karancskeszi, Egyházasgerge és Litke vesz részt. Erről a képviselő-testületek döntöttek.

11.2. A fenti programhoz kapcsolódó EFOP 2.1.2-16-2017-00009 számú, „Esély a gyermekeinknek” program infrastrukturális héttére című projektből szolgáltatóházak (8 db jelenlétház) kerülnek kialakításra, ahol alapszolgáltatások – mosási, tisztálkodási lehetőség mellett nagyon sok segítő szolgáltatást vehetnek igénybe a települések lakói. A salgótarjáni Csillag Jelenlétház kivételével jelenleg mindegyik szolgáltatóház ideiglenes helyszínen működik.

Az ESZA projektben nagyon széles a segítő szolgáltatások köre: háztartási, pénzügyi ismeretektől kezdve képzési információkig, munkakereséstől önéletrajzírásig, az állásinterjúra való felkészítésig segítenek a kollégák, de éppúgy segítenek hivatalos levelek értelmezésében, nyomtatnak, sokszorosítanak, és az internethez való hozzáférést is biztosítja a jelenlétház.

Nagyon fontos feladatuk a jelenlétházaknak a közösségfejlesztés: egy közös ünnepre való készülődés, dekorációkészítés, műsorok összeállítása. Helyet biztosít civil szerveződéseknek, otthont ad például felnőttek színjátszó körének is.

A másik nagy programelem a plusz szolgáltatások biztosítása, az említett szakemberek, mint a pszichológus, logopédus, gyógypedagógus, vagy a szociális munkás segítségével. Mindezekon kívül adósságkezelési, pénzügyi, jogi tanácsadás, művészeti, sportra nevelés is beletartozik ebbe a körbe.

A program infrastrukturális projektrészében beszerzendő mikrobusz egyrészt a szakemberek településekre való kijutását segíti, másrészt játszóbuzsként mozgatható játékokkal, ugrálóvárral felszerelve minden hónapban, illetve előzetesen egyeztetett időpontokban kitelepül a településekre, ahol „mobil játszótérrel” várja a gyerekeket.

A négy év alatt egyszer minden településen élőknek lehetőségük lesz arra, hogy egészségügyi szűrővizsgálaton vegyenek részt.

Nyári táborok, baba-mama klubok szervezésére is sor kerül. A Biztos kezdet című programelem a fiatalokat, kamaszkorúakat célozza: a négy év alatt megszerzett ismeret beépül az életvitelükbe annyira, hogy amikor családot alapítanak, felelősségteljes szülők legyenek.

Az uniós finanszírozás 2022 májusáig tart, ezt követően az önkormányzatok, vállalásuk szerint, öt évig működtetik majd a jelenlétházak alapszolgáltatásait.

A jelenlétházak vezetői, a szociális munkások kapcsolatban vannak a védőnőkkel, az önkormányzatok szociális ügyintézőivel, a gyermekjóléti szolgálattal, tudják, mely családokat kell feltétlenül bevonnia. Ha jól működik a ház, olyan segítséget kapnak, olyan helyzetekben lesz részük, ami tetszik nekik, amit szeretnek, ha azt látják, hogy ez jó a gyereküknek, akkor részesei lesznek. A közösségfejlesztésen keresztül eljuthatunk olyan szülőkhöz is, akik először ódzkodtak ettől, de mert látják, hogy a többieknek ott jó, meghallgatják őket és részesei lesznek a programoknak.

Az utazó-fejlesztő szolgálat szakemberei a szülőket bevonva, a rászoruló gyermekek fejlesztését végzik. Ők nem tudják pótolni az állami feladatokat, de azt kiegészítve, eredményt tudnak elérni a szülőkkel együtt.

A salgótarjáni városházán elérhető a szakembereket összefogó, a programot koordináló Gyerekesély Iroda. A gyerekbizottság törekszik orvosolni a jelenlétházakban visszaköszönő, és az állami ellátórendszer által nem kezelt problémákat. A projekt rendelkezik krízisalappal, amelyből indokolt esetben támogathatják a családok rendkívüli kiadásait.

12. Helyi esélyegyenlőségi program (HEP)

2018-ban az önkormányzatoknál aktuálissá vált új esélyegyenlőségi program megírása, melynek elkészültét a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság alkalmazásában álló esélyegyenlőségi mentorok segítették.

Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata a 201/2018. (XII. 20.) határozatával fogadta el a Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata 2018 – 2023. időszakra vonatkozó Helyi Esélyegyenlőségi Programját (a továbbiakban: HEP).

A HEP egyik célcsoportjaként szerepelnek a gyermekek. A HEP többek között részletesen kifejti a gyermek helyzetének általános jellemzőit, a veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékkal élő gyermekek számát és arányát, valamint egészségügyi, szociális, lakhatási helyzetüket, a krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatásokat.

A HEP-ben rögzítésre került a problémák beazonosítása, a fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Salgótarján, 2019. május 15.

Fekete Zsolt
polgármester